

*Др Јожеф Салма, редовни професор
Правног факултета у Новом Саду*

IN MEMORIAM

Проф. др Никола Воргић (1924-2002)

Др Никола Воргић, један од најистакнутијих наших цивилиста, професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду, у два мандата декан Правног факултета у Новом Саду, адвокат у Новом Саду, после дуже болести, преминуо је у Новом Саду 13. јуна 2002. године.

Проф. Воргић је рођен 22. маја 1924. године у Сомбору. Гимназију је похађао најпре у Сомбору, а потом у Кикинди, где је матурирао 1943. године. Дипломирао је на Правном факултету у Београду 1951. године, са одличним успехом. На истом факултету је стекао докторат правних наука 1. III 1963. године, одбравивши дисертацију под насловом "Правни положај вода и законодавство ФНРЈ." Приправничку вежбу је обавио у Окружном суду и Окружном привредном суду у Зрењанину. Од краја 1953. године био је адвокатски приправник у Зрењанину. Правосудни испит је положио 1956. године. У периоду од 1957-1965. године је правни саветник у Хидросистему ДТД у Новом Саду. За (хонорарног) асистента Правног факултета у Новом Саду биран је 1960. године, а за (хонорарног) доцента (за наставни предмет увод у грађанско право и стварно право), 1963. године. Од 31. XII 1965. године је стално запослен на Правном факултету у Новом Саду. За ванредног професора за наставни предмет Грађанско процесно право, као и за Земљишно и водно право, изабран је 1965. године, а у звање редовног професора за Грађанско процесно право, 1971. године. У два мандата (1969-1973) био је декан Правног факултета у Новом Саду. После акције својевремене владајуће партије против тзв. либерала, 1973. године је морао да напусти Факултет и од тада се посветио адвокатури, одакле у пензију одлази 31. марта 1988. године. Објавио је пеко сто научних и стручних радова, књиге, чланке и расправе посвећених Грађанском процесном праву и Водном праву. Радови професора Воргића се одликују изузетном инвентивношћу, креативношћу, јасним изражавањем, убедљивошћу аргументације и повезивањем теорије и праксе.

II

Први домен научног стваралаштва професора Воргића чине радови из области главних установа Водног права, тачније стварноправних односа поводом употребе и искоришћавања вода. Може се сматрати, после Андре Ђорђевића, другим и новим утемељивачем теорије водног права. Нарочито је значајан рад из тог периода

расправа о општој употреби вода (Анали, Београд, децембар 1965) у коме разлучује тзв. употребу вода за опште, егзистенцијалне и комуникационе потребе, засновано непосредно на закону, и тзв. посебну употребу, употребу воде за привредне потребе, засновано на посебној административној дозволи. Из тог периода потичу расправе о поједини врстама посебне употребе /Прибрежно водно право (Правни живот бр. 5/1963), Приоритет у стицању и вршењу апропријативних водних права (Савремена Администрација, бр. 6-7/1963), Службеност одвођења и довођења воде – *Servitus aqueductus* (Наша законитост, бр. 7,8,9/1964)/. Бавио се и општим правним режимом вода, инструментима управљања водама (као што су водопривредна основа и водопривредна дозвола – у раду Општи правни режим водопривреде, Зборник Правног факултета у Новом Саду, бр. V/1971), статусом каналске мреже ДТД (Годишњак Покрајинског фонда вода, бр. 2/1972). Преглед основних начела и главнијих установа водног права објављује у Водама Војводине (Годишњаку Покрајинског фонда вода, бр.3/1975), а о општем правном режиму водопривреде написао је запажени рад у Зборнику радова Правног факултета у Новом Саду, бр. VI/1971. Систематско дело о водном праву (у коауторству са аутором ових редова) написао је за Енциклопедију имовинског права (III том, Водно право, Београд, Службени лист СФРЈ, 1978. г., стр. 743-791).

Други домен научног стваралаштва проф. Воргића је посвећен Грађанском процесном праву. У области извршног поступка објавио је неколико значајних систематских дела и расправа. (Извршни поступак, Нови Сад, Правни факултет, 1969, Извршење на новчаним тражбинама, Зборник радова правног факултета у Новом Саду, бр. IV/1970, Противљење трећих лица против извршења – Излучна тужба, Зборник Правног факултета у Новом Саду, бр.1/1966, Начела извршног поступка, Гласник Адвокатске коморе Војводине бр. 10/1978). Значајан је и његов коауторска књига из области арбитражног решавања спорова (Признање и извршење страних арбитражних одлука, Завод за научноистраживачки рад Правног факултета, Нови Сад, 1973). Неколико радова су посвећени појединим фундаменталним питањима ванпарничног поступка (Нека питања и проблеми у вези доношења ванпарничног поступка, Зборник Правног факултета у Новом Саду, бр. VII/1973, стр. 13-27, Напомене о појму и природи ванпарничног поступка, Гласник Адвокатске коморе Војводине, бр. 10/1974). Бројни су радови проф. Воргића посвећени појединим институтима парничног поступка, односно посебним парничним поступцима (Побијање судског поравнања, Зборник Правног факултета у Новом Саду, бр. 2/1967, Грађански спор и водопривредни односи, Анали Правног факултета у Београду, бр. 3-4/1966, Сметање поседа, Зборник Правног факултета у Новом Саду, бр. 3/1968-1969, Пресуда због изостанка и новчана накнада неимовинске штете, Гласник Адвокатске коморе Војводине, бр. 12/1970, Привремене наредбе и мере, Зборник Правног факултета у Новом Саду, бр. VIII/1974, Мандатни поступак и преиначење тужбе, Гласник адвокатске коморе Војводине, бр. 9/1976, Начело јавности у парничном и кривичном поступку, Гласник Адвокатске коморе Војводине, бр. 11/1980, заједно са А. Маркичевићем, Престанак брака и тужба за поништај, Гласник Адвокатске коморе Војводине, бр. 10/1989). Неки радови су посвећени организационим питањима правосуђа (Савезни суд и уставне промене, Гласник Адвокатске коморе Војводине, бр. 5/1988),

Војводине, бр. 5/1988), положају и улози адвокатури (Право адвоката на ускраћивање сведочења, Гласник Адвокатске коморе Војводине, бр. 3/1988). Одабрана библиографија радова проф. др. Николе Воргића је објављена у Зборнику радова Правног факултета у Новом Саду, бр. XXIV/1-2, стр. 35-36. Преостаје, међутим, дуговање према делу проф. Воргића да се сачини потпуна библиографија његових радова.

Познати су и радови професора Воргића посвећени привредном праву (нпр. Правни положај и статусни односи предузећа, Саветовање привредника, Суботица, 1965) као и кодификацији грађанског права (Нека начелна питања у вези цивилног кодекса, Институт за упоредно право, стенографске белешке, Београд, 1969).

Проф. Воргић је дао упечатљив и трајан теоријски допринос у домену основних института водног права. Његов рад је заснован, поред домаће доктрине и на немачкој теорији водног права. Један је од најзначајнијих домаћих аутора у тој области, респектован и у међународној научној литератури. Засновано на истанчаном теорији, дао је изузетан допринос развоју законодавства у области водопривреде. Такође, учествовао је и у изради закона и из области цивилне процедуре, нарочито ванпарничног поступка. Водном праву и водопривреди, водама Војводине је да краја свога живота је остао привржен. То показује да се крајем деведесетих година постаје један од оснивача цивилног удружења за Водно право. Проф. Воргић није престао бити научник ни у периоду бављења адвокатуре. Објавио је бројне научне радове у Гласнику Адвокатске коморе, и у другим научним и стручним часописима, критички пратећи законодавство и праксу примене права, налазећи и објављујући јасна теоријска решења у сложеним споровима са којима се сусретао у пракси примене права. Као декан Правног факултета се залагао за развој факултета, бригу о научном подмлатку, развој истраживачке делатности, за стручно и научно усавршавање наставника и сарадника у земљи и иностранству.

III

Професор Воргић је остао у сећању његових бројних студената као изузетан, брилијантан предавач. Његова предавања из Грађанског процесног права су се карактерисала истанчаним теоријским приступом повезаног са праксом примене права, те су изазивала нарочиту пажњу и интересовање студената. Едукациону делатност је проф. Воргић наставио и у периоду рада у адвокатури. Одржао је бројна, од научне и стручне јавности радо праћена и посећена предавања на Јавној Трибини Адвокатске коморе, чији је оснивач. У времену активности проф. Воргића на Правном факултету у Новом Саду захваљујући и његовој активности, започет рад на организовању последипломских студија. Његов допринос у подизању научног подмлатка је примеран и био је заснован на менторском односу сарадње са сарадницима, и на тражењу систематске припреме сарадника, давању мотивације за публикавање радова, на иницирању креативних разговора о појединим теоријским и практичним проблемима. Био је заговорник институционалне цивилистике, чистог правног приступа, готово келзенистичког.

Едукациони допринос професора Воргића остаје у његовој школи цивилистике, у сећањима својих ученика, а његов изванредан допринос науци Грађанског процесног права и Водног права је трајно забележен у његовим делима.